

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อความรู้และทักษะที่ต้องการ ผลการศึกษา และ
พฤติกรรมการหางานทำของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์

Stakeholders' Perspectives on Required Knowledge and Skills, Academic
Performances, and Job Search Behaviors that Relate to Medical Educational
Technology Graduates' Employability

โสภิตา สุวุฒโท และนพพล เผ่าสวัสดิ์

สถานเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Sophita Suwuttho and Nopphol Pausawasdi

Medical Education Technology Center, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการได้งานทำของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการศึกษาจากสาขาฯ กับการได้งานทำของบัณฑิต และ 3) พฤติกรรมการหางานทำของบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 24 คน 2) บัณฑิต/ศิษย์เก่า 41 คน และ 3) นักศึกษาชั้นปี 4 ของสาขาฯ 48 คน กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) กลุ่มบัณฑิต/ศิษย์เก่า และกลุ่มนักศึกษาปี 4 ได้มาโดยความสมัครใจ (Self-selected) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามสถานการณ์การประกอบอาชีพและปัจจัยที่มีผลต่อการมีงานทำของบัณฑิต จำนวน 3 ฉบับ ซึ่งผ่านการประเมินความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน การดำเนินงานวิจัยมี 4 ขั้นตอนคือ 1) ศึกษา ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย กำหนดตัวแปร และกรอบแนวคิดการวิจัย 2) พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและหาความตรงของเครื่องมือ 3) เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และ 4) วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่มให้ความสำคัญกับทักษะด้านศิลปะ การออกแบบ ผลิตภัณฑ์

สื่อในการได้งานทำมากกว่าความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ การแพทย์ และสาธารณสุข และกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญกับทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่ากลุ่มอื่น 2) ระดับผลการศึกษาจากสาขาฯ ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาเข้ารับเข้าทำงาน 3) พฤติกรรมการหางานโดยอาศัยข้อมูลการแนะนำระหว่างบุคคล เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่สนับสนุนให้บัณฑิตได้งานทำในเวลาที่กำหนด บัณฑิตส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมเพื่อสมัครงาน 1-3 เดือน และผู้ที่ได้งานทำใช้เวลาในการหางานจนถึงได้งานเป็นเวลา 1-3 เดือนเช่นกัน

คำสำคัญ: ความรู้และทักษะที่ต้องการ, ผลการศึกษา, พฤติกรรมการหางานทำ

Abstract

The objectives of this research are to study 1) perception about knowledge, skills, and working experiences of Bachelor of Technology Program in Medical Educational Technology graduates 2) perception about learning performance of the graduates with employability and 3) graduates' job search behaviors. There were 3 sample groups including 1) 24 employers 2) 41 graduates/alumni 3) 48 forth-year students. The samples of employers were selected by purposive sampling method. The samples of graduates/alumni and forth-year students were self-selected as volunteer. The research tools

are 3 online questionnaires about current job status and employment factors for each group of participants which were IOC evaluated by 3 experts. The research procedure were 1) reviewed the related literature 2) developed questionnaires, conducted IOC evaluation, and improved the questionnaires 3) conducted surveys by passing the questionnaire to each group of participants. 4) analyzed data and concluded the research findings.

The results were analyzed with basic statistical percentage values, average, and standard deviation. the research findings showed that 1) all 3 groups of participants reported that art, design, and media production skills are the most important required skills related to employability more than the knowledge of health science, medicine, and public health, and employers focused on information technology skills more than any other groups 2) academic performance is not a major factor to be considered for employability and 3) informal source of job search behavior is a major job source that support the graduates to be employed in the expected time. Most graduates spent 1-3 months with preparatory job search behavior. Most employed graduates spent another 1-3 months searching for a job as well.

Keywords: Required Knowledge and Skills, Academic Performances, Job Search Behaviors

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาต้องเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมุ่งพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ เน้นทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 (อุดม คชินทร, 2561) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา แพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบุคลากรด้านการออกแบบ ผลิตสื่อ โดยเน้นสื่อการศึกษาทาง

การแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ (เวชนิทัศน์) ผลิตบัณฑิตมาแล้ว 10 รุ่น รวม 173 คน Pausawasdi and Suwattho (2012) ได้ศึกษาคุณลักษณะและทักษะที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการจากบุคลากรเวชนิทัศน์ โดยสอบถามไปยังโรงเรียนแพทย์และสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ จำนวน 85 แห่ง พบว่า ความรู้ด้านกายวิภาคศาสตร์เป็นองค์ความรู้ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ขั้นพื้นฐาน และทักษะงานถ่ายภาพเป็นทักษะที่ต้องการเพื่อการปฏิบัติงานในองค์กรมากที่สุด ในขณะที่เดียวกัน ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังมีประเด็นสำคัญอื่นๆ ที่มีผลต่อการได้งานทำของบัณฑิต ทั้งในเรื่องของทักษะสำคัญสำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาของบัณฑิต และพฤติกรรมการทำงาน ซึ่งมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มอาจมีความสอดคล้องหรือแตกต่างกัน เช่น ในบทความเรื่อง Graduate employability awareness: a gendered perspective ของ Magdalene C. H. Ang Procedia (2015) ได้ศึกษาเหตุผลสำคัญในการจ้างงานบัณฑิตโดยใช้แบบสอบถามถามนายจ้างและบัณฑิตมหาวิทยาลัยมาลาया ประเทศมาเลเซีย เพื่อเปรียบเทียบและจัดลำดับ 20 ทักษะที่สำคัญในการทำงาน จากความเห็นของผู้จ้างงานกับของนักศึกษา พบว่านักศึกษาไม่คิดว่าทักษะบางอย่างสำคัญ แต่นายจ้างกลับเห็นว่าสำคัญ และทักษะที่ได้รับการจัดลำดับต่างกันอย่างชัดเจนถึง 6 ทักษะ ส่วนทักษะที่ได้รับการจัดลำดับคล้ายกันมีเพียง 2 ทักษะเท่านั้น

จากความสำคัญข้างต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในการติดตามสถานการณ์ประกอบอาชีพของบัณฑิต คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ ผลการศึกษา และพฤติกรรมการทำงานที่มีผลต่อการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ตลาดแรงงาน และสังคม รวมถึงเหตุผลในการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจะช่วย

ยกระดับบทบาท ความสำคัญ และความต้องการบุคลากร ด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่เพิ่มขึ้น ตลอดจน การประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรที่มุ่งสู่การ พัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียต่อความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการ ได้งานทำของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา แพทยศาสตร์

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียต่อผลการศึกษาจากสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา แพทยศาสตร์ กับการได้งานทำของบัณฑิต

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการหางานของบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ต่อการได้งานทำ

ขอบเขตของงานวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของบัณฑิตและนักศึกษา 2) ผล การศึกษา หมายถึงระดับคะแนนสะสมตลอดหลักสูตร และ 3) พฤติกรรมการหางาน และการเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ การได้งานทำของบัณฑิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรมี 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 91 คน 2) บัณฑิต/ศิษย์เก่า 173 คน และ 3) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษาแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล 59 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 323 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บัณฑิตด้วยวิธีการเลือกแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ในองค์กรเกี่ยวกับการ ผลิตสื่อการศึกษาทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาธารณสุข ที่ได้ทำการบรรจุบัณฑิตหลักสูตร ระหว่าง ปีการศึกษา 2553-2561 เข้าทำงาน จำนวน 24 คน ส่วน กลุ่มตัวอย่างบัณฑิต/ศิษย์เก่า จำนวน 41 คน และ นักศึกษาปี 4 จำนวน 48 คน ของสาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษาแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้มาโดยความสมัครใจในการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ด้วยตนเอง (Self-selected) ตามที่คณะผู้วิจัยส่ง link Google form ให้ในกลุ่มไลน์ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 113 คน

เนื้อหา การวิจัยนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ผลการศึกษา และ พฤติกรรมการหางานของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษาแพทยศาสตร์ต่อการได้งานทำ โดยสอบถามจากผู้ มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่มคือ ผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต/ศิษย์เก่า และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสาขาฯ โดยแบ่งการวิเคราะห์ ข้อมูลออกเป็น 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อ การประกอบอาชีพ 3) สถานภาพการทำงาน 4) พฤติกรรม การหางาน และการสมัครงาน 5) การเตรียมความพร้อม เพื่อการสมัครงาน และ 6) ข้อเสนอแนะ

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการวิจัย

ทักษะที่สำคัญต่อการได้งานทำ :

ทักษะเฉพาะสาขาอาชีพ (specific skills) และ ทักษะความสามารถเชิงสมรรถนะ (soft skills) เป็นทักษะ หลักสำคัญต่อการได้งานทำและมีการศึกษาเชิงสำรวจกับ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละหลักสูตรที่แตกต่างกัน ซึ่ง พบว่ากลุ่มนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ และ ผู้ใช้บัณฑิต มี ความเห็นที่สอดคล้อง และไม่สอดคล้องกันบางประการ เกี่ยวกับประเภททักษะที่สำคัญต่อการได้งานทำ นักศึกษา ออสตราเลีย ชั้นปี 4 สาขาบริหารธุรกิจให้ความเห็นว่าการ นำทักษะการคิดขั้นสูงไปใช้ในการตั้งคำถามวิจัยเป็นทักษะ ที่ต้องพัฒนาเพื่อความพร้อมในการทำงาน (Cavanagh et al., 2015) ในขณะที่ Rahmat et al., (2012) พบว่า ทักษะการเขียนโปรแกรมและการบริการระบบสารสนเทศ เป็นทักษะเฉพาะสาขาของนักศึกษาสาขาสารสนเทศที่ ส่งผลให้ได้งานทำ แต่ทักษะด้านผู้ประกอบการไม่มี นัยสำคัญในการได้งานทำ โดยที่นักศึกษามหาวิทยาลัย มาเลเซียไม่คิดว่าทักษะผู้ประกอบการเช่น ความรู้และ ทักษะเชิงธุรกิจสำคัญในการทำงาน แต่ผู้ใช้บัณฑิตกลับเห็น ว่าทักษะผู้ประกอบการสำคัญ (Ang et al., 2015) ในด้าน ทักษะทั่วไป (generic skills) หรือทักษะความสามารถเชิง สมรรถนะอื่น ๆ มีการกล่าวถึงในรายงานการศึกษาของ Singh et al., (2014) ว่ากลุ่มอาจารย์และผู้ใช้บัณฑิต ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่าทักษะที่สำคัญในการทำงานเป็น อันดับแรกคือ ทักษะการสื่อสาร ตามด้วย ความซื่อสัตย์ จริยธรรมวิชาชีพ และการทำงานเป็นทีมตามลำดับ ซึ่งเป็น กลุ่มทักษะอันดับต้น ๆ ที่ 3 มหาวิทยาลัยในมาเลเซีย

มุ่งเน้นและตรงกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้ รายงานของ Cavanagh et al., (2015) Magdalene et al., (2015) และ Fajaryati et al., (2020) ให้ความเห็นไปในทางเดียวกันว่า นอกจากทักษะการสื่อสารทั้งการเขียน การพูด และ ทำงานเป็นทีมแล้ว ทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดเชิงแก้ไขปัญหา การคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะที่นักศึกษาบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงาน ในทางตรงข้าม มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กล่าวคือ Singh et al., (2014) พบว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดเชิงแก้ไขปัญหา ที่เป็นความคาดหวังจากกลุ่มอาจารย์ กลับไม่เป็นประเด็นสำคัญของผู้ใช้บัณฑิต Magdalene et al., (2015) ยังพบว่าความคิดเห็นระหว่างบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตไม่สอดคล้องกัน โดยบัณฑิตเห็นว่าการบริหารตนเอง ความรอบรู้ทางคอมพิวเตอร์ การสืบค้นข้อมูล การวางแผน และการแก้ไขความขัดแย้ง ไม่เป็นทักษะสำคัญต่อการได้งานทำ แต่ผู้ใช้บัณฑิตกลับเห็นว่าสำคัญ นอกจากนี้ Singh et al., (2013) ศึกษาแนวความคิดของผู้ใช้บัณฑิตและอาจารย์เรื่องทักษะความสามารถเชิงสมรรถนะของนักศึกษาที่บ่งชี้ความพร้อมในการทำงาน พบว่าแนวคิดของผู้ใช้บัณฑิตและอาจารย์ในการลำดับความสำคัญของทักษะเชิงสมรรถนะที่จำเป็นในสถานที่ทำงานและในหลักสูตรก็ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน เห็นได้ว่าผลการสำรวจความคิดเห็นแสดงถึงความหลากหลายของแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างสาขาวิชาต่างภูมิภาคและบริบทแวดล้อม โดยความเห็นที่เกี่ยวกับทักษะความสามารถเชิงสมรรถนะอื่นๆ มีความเห็นที่หลากหลาย นอกจากนี้ Suleman et al., (2021) ยังพบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีบทบาทน้อยมากในการกำหนดทักษะที่ต้องการในการทำงาน และพิจารณาปรับเข้าทำงานจากการกำหนดทักษะที่ต้องการโดยสถาบันเป็นหลัก การเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทักษะการทำงาน

ผลการศึกษากับการได้งานทำ :

การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผลการศึกษากับการได้งานทำ เป็นประเด็นที่สังคมทั่วไปมองเป็นเกณฑ์พื้นฐานในการพิจารณาปรับเข้าทำงานขององค์กร ผลการศึกษาของ Tentama และ Abdilah (2019) และ Jackson (2014) แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ได้ผลการศึกษา

ระดับที่ดีมีโอกาสได้งานทำสูงกว่านักศึกษาที่มีผลการศึกษาระดับต่ำกว่า ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกับความสัมพันธ์ดังกล่าว เช่น นักศึกษาที่ได้รับผลการศึกษาระดับต่ำมองไม่เห็นภาพอนาคตและอาชีพที่ต้องการทำหลังสำเร็จการศึกษา (Pan และ Lee, 2011) มีความลังเลในการตัดสินใจเลือกงาน (SurrIDGE, 2009) ปิดกั้นตัวเองในการทำงาน (Omar et al., 2012) ทำให้เหลือทางเลือกน้อยในการทำงาน และได้ค่าตอบแทนต่ำ (McKinney et al., 2003) รวมถึงได้งานทำไม่ตรงความต้องการของตนเอง (Pinto และ Ramalheira, 2017) ในทางตรงข้าม นักศึกษาที่ได้รับผลการศึกษาระดับสูงมีความมั่นใจและแรงกระตุ้นในการทำงานที่ทำหายความสามารถ (Pan และ Lee, 2011) และมีการเตรียมตัวหางานที่ตรงกับความถนัดของตนเองได้ดี (Pinto และ Ramalheira, 2017) รายงานวิจัยของ Pan และ Lee (2011) แสดงให้เห็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดี การประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และความอดทนต่อการทำงานในขณะที่เรียนทำให้มีโอกาสได้งานทำ จะเห็นได้ว่าประเด็นที่ถูกกล่าวถึงในความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการศึกษากับการได้งานทำมักเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงความมั่นใจในความสามารถเชิงวิชาการมากกว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้รับ

พฤติกรรมการทำงานต่อการได้งานทำ :

ผลการศึกษาของ Tentama และ Abdilah (2019) แสดงให้เห็นว่าผลการศึกษามีผลต่อเนื่องและส่งผลไปถึงพฤติกรรมการทำงานทำ Saks et al., (1999) ได้ศึกษาพฤติกรรมการทำงานของนักศึกษา 3 ประเภทคือ ผู้ที่มีพฤติกรรมรวบรวมข้อมูลและใช้เวลาวางแผนในการหางานก่อนสมัครงาน (preparatory job search behavior) ผู้ที่มีพฤติกรรมส่งใบสมัครและเข้าสัมภาษณ์งานได้ทันทีเมื่อค้นพบตำแหน่งงานที่คาดหวัง (active job search behavior) และผู้ที่มีพฤติกรรมเน้นปริมาณในการหางาน (job search intensity behavior) พบว่าลักษณะผู้ที่มีพฤติกรรมส่งใบสมัครและเข้าสัมภาษณ์งานได้ทันทีเมื่อค้นพบตำแหน่งงานที่คาดหวัง และ ผู้ที่มีพฤติกรรมเน้นปริมาณในการหางาน ได้งานหลังสำเร็จการศึกษาทันที ส่วนผู้ที่มีพฤติกรรมรวบรวมข้อมูลและใช้เวลาวางแผนในการหางานก่อนสมัครงาน ได้งานหลังสำเร็จการศึกษา 4 เดือน พฤติกรรมการทำงานทำในลักษณะที่คล้ายคลึงกันพบในการศึกษาของ Saks (2006) ซึ่งศึกษา

ความเหมือนและความต่างของพฤติกรรมการทำงาน 5 ประเภทคือ พฤติกรรมทำงานโดยอาศัยข้อมูลการแนะนำระหว่างบุคคล เช่น เพื่อน ญาติ อาจารย์ (informal sources) พฤติกรรมทำงานโดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งทั่วไป เช่น เว็บไซต์ประกาศสมัครงาน หนังสือพิมพ์ (formal sources) พฤติกรรมทำงานโดยเจาะจงข้อมูลเชิงลึกของบริษัทที่สนใจ และเตรียมความพร้อมในการสมัคร มีการศึกษาความต้องการของบริษัทว่าตรงกับความสามารถหรือความสนใจของตนเองหรือไม่ (preparatory search intensity) พฤติกรรมทำงานโดยส่งใบสมัครไว้ก่อน เน้นปริมาณในการส่งและการได้เข้าสัมภาษณ์ (active search intensity) และพฤติกรรมทำงานโดยมีความพยายามอย่างมากในการสมัครถึงแม้จะหลายครั้ง หรือต้องรอนานแต่ไม่ยอมถอดใจ (job search effort) พบว่าผู้ที่มีพฤติกรรม

ทำงานโดยส่งใบสมัครไว้ก่อน เน้นปริมาณในการส่ง และการได้เข้าสัมภาษณ์สัมพันธ์กับการได้รับการเรียกสัมภาษณ์ และได้รับการเสนอตำแหน่งงานตามลำดับ แต่ผู้ที่มีพฤติกรรมทำงานโดยอาศัยข้อมูลการแนะนำระหว่างบุคคล ไม่สัมพันธ์กับการได้รับการเสนอตำแหน่งงานและการได้สถานภาพการจ้างงาน จะเห็นได้ว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลและพฤติกรรมการทำงานมีความสัมพันธ์กับการได้งานทำของบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัย มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษา ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย กำหนดตัวแปร และกรอบแนวคิดการวิจัย สรุปได้ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

- 2) พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและหาความตรงของเครื่องมือ

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Form จำนวน 3 ฉบับ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีโครงสร้างคำถามที่เหมือนกัน 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการ

ปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และ 3) ข้อเสนอแนะ นอกจากนี้มีข้อความที่เพิ่มเติมสำหรับกลุ่มบัณฑิต/ศิษย์เก่า เกี่ยวกับการสมัครงาน การทำงาน และการกลุ่มนักศึกษาปี 4 เพิ่มคำถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการหางานทำ ลักษณะข้อความทั้ง 3 ฉบับ เป็นแบบมีตัวเลือก แบบประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด แบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับผ่านการประเมินความตรงของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษา ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 ท่าน ผลการ

หาค่า IOC ของแบบสอบถามทั้งฉบับของผู้ใช้บัณฑิต = 0.97 ฉบับสำหรับบัณฑิต/ศิษย์เก่า = 0.96 และฉบับสำหรับนักศึกษาปี 4 = 0.95 แสดงว่าแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับมีข้อความที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงปีการศึกษา 2561-2563 โดยคณะผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การสำรวจข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ และส่ง link แบบสอบถามออนไลน์ให้กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตทางไลน์ส่วนตัวหรือกล่องข้อความในเฟซบุ๊กตามทะเบียนข้อมูลที่หลักสูตรมี ส่วนกลุ่มบัณฑิต/ศิษย์เก่า และนักศึกษาปี 4 ส่ง link แบบสอบถามทางไลน์กลุ่ม ให้ทำการประเมินโดยความสมัครใจ แล้วส่งกลับมาที่คณะผู้วิจัย

4) วิเคราะห์และสรุปผลงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต/ศิษย์เก่า และนักศึกษาปี 4 เกี่ยวกับความรู้ และทักษะ ที่สำคัญที่สุดต่อการได้งานทำ

ความรู้ และทักษะที่สำคัญต่อการได้งานทำ	ร้อยละของความเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย			
	ผู้ใช้บัณฑิต (N=24)	บัณฑิต/ศิษย์เก่า (N=41)	นักศึกษาปี 4 (N=48)	ค่าเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม (ร้อยละ)
1. ทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะ การออกแบบ ผลิตภัณฑ์	87.5% (21 คน)	75% (30 คน)	89.5% (43 คน)	84.0%
2. คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ	66.6% (16 คน)	42.5% (17 คน)	58.3% (28 คน)	55.8%
3. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	70.8% (17 คน)	52.5% (21 คน)	41.6% (20 คน)	54.9%
4. ทักษะการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ	58.3% (14 คน)	40% (16 คน)	56.2% (27 คน)	51.5%
5. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ การแพทย์และสาธารณสุข	58.3% (14 คน)	50% (20 คน)	20.8% (10 คน)	43.0%
6. ทักษะภาษาต่างประเทศ	12.5% (3 คน)	27.5% (11 คน)	56.2% (27 คน)	32.0%

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีดังนี้ กลุ่ม 1) ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 24 คน จากองค์กรภาครัฐร้อยละ 87.5 เอกชนร้อยละ 12.5 กลุ่ม 2) บัณฑิต/ศิษย์เก่า จำนวน 41 คน ประกอบด้วยตัวแทนบัณฑิตจากรุ่นที่ 1-10 เป็นผู้ที่ทำงานแล้วร้อยละ 95.1 แบ่งเป็นองค์กรภาครัฐร้อยละ 48.7 เอกชนร้อยละ 38.4 รัฐวิสาหกิจร้อยละ 7.6 ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 5.1 เป็นผู้ที่ทำงานและศึกษาต่อร้อยละ 2.4 ศึกษาต่ออย่างเดียวร้อยละ 2.4 และ 3) กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดการศึกษาที่ผ่านมาระหว่าง 2.01-3.00 ร้อยละ 4.2 และ 3.01-4.00 ร้อยละ 95.8

ทั้งนี้สามารถนำผลจากการสำรวจผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาจัดกลุ่มข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาใน 3 ประเด็นดังนี้

1) ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการได้งานทำของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา แพทยศาสตร์ โดยแสดงข้อมูลเปรียบเทียบทั้ง 3 กลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 หากพิจารณาตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต เห็นว่า ความรู้ และทักษะที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการได้งานทำ 3 อันดับแรก คือ 1) ทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะ การออกแบบ ผลิตสื่อ 2) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 3) การมีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ กลุ่มบัณฑิต/ศิษย์เก่า เห็นว่า 1) ทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะ การออกแบบ ผลิตสื่อ 2) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 3) ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ การแพทย์และสาธารณสุข มีความสำคัญต่อการได้งานทำตามลำดับ และกลุ่มนักศึกษาปี 4 เห็นว่า 1) ทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะ การออกแบบ ผลิตสื่อ 2) การมีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม และ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม/ภาวะผู้นำ และทักษะภาษาต่างประเทศ มีความสำคัญต่อการได้งานทำตามลำดับ

ทั้งนี้ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่มในภาพรวม พบว่า ทักษะที่สำคัญ 3 อันดับแรกคือ 1) ทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะ การออกแบบ ผลิตสื่อ (ร้อยละ 84) 2) คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม (ร้อยละ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต/ศิษย์เก่า และนักศึกษาปี 4 เกี่ยวกับผลการศึกษา และประสบการณ์ที่ได้ระหว่างการศึกษาระหว่างการศึกษากับการได้งานทำ

ผลการศึกษาและประสบการณ์ที่ได้ระหว่างการ การศึกษา	ร้อยละของความเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย			
	ผู้ใช้บัณฑิต (N=24)	บัณฑิต/ศิษย์ เก่า (N=41)	นักศึกษาปี 4 (N=48)	ค่าเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม ร้อยละ
1. คะแนน เกรดเฉลี่ยสูง มีโอกาสได้งานทำ	12.5% (3 คน)	42.5% (17 คน)	18.7% (9 คน)	24.5%
2. เคยผ่านการฝึกงานในองค์กรสถาบันที่เป็นที่ยอมรับ มีชื่อเสียง	20.8% (5 คน)	22.5% (9 คน)	20.8% (10 คน)	21.3%
3. มีประสบการณ์ด้านกิจกรรมที่ทำระหว่างเรียน	20.8% (5 คน)	22.5% (9 คน)	18.7% (9 คน)	20.6%
4. มีผลงานประกวดที่ได้รับรางวัล	0% (0 คน)	2.5% (1 คน)	6.2% (3 คน)	4.35%

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญกับผลการศึกษาระดับที่ต่างกัน โดยกลุ่มบัณฑิต/ศิษย์เก่า เพียงกลุ่มเดียวที่เห็นว่า คะแนน เกรดเฉลี่ยสูงมีผลต่อโอกาสได้งานทำเป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 42.5) ในขณะที่ผู้ใช้บัณฑิต เห็นว่า การเคยผ่านการฝึกงานในองค์กร สถาบันที่เป็นที่ยอมรับ มีชื่อเสียง และการมีประสบการณ์ด้านกิจกรรมที่ทำระหว่างเรียน มีผลต่อโอกาสได้งานทำมากที่สุด (ร้อยละ 20.8 เท่ากัน) ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มนักศึกษาปี 4 ที่เห็นว่า การเคยผ่านการ

84) 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ 84) โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม มากกว่าร้อยละ 75 มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะ การออกแบบ ผลิตสื่อ เป็นทักษะที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการได้งานทำของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา แพทยศาสตร์ ทั้งนี้กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิต/ศิษย์เก่า ยังเห็นตรงกันว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสำคัญในลำดับรองลงมา ในขณะที่ นักศึกษาปี 4 เห็นว่า การมีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมในลำดับรองลงมา

2) ผลความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อระดับผลการศึกษาจากสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา แพทยศาสตร์ กับการได้งานทำของบัณฑิต

การสำรวจความคิดเห็นในประเด็นระดับผลการศึกษากับการได้งานทำจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่ามีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในบางกลุ่มดังแสดงในตารางที่ 2

ฝึกงานในองค์กร สถาบันที่เป็นที่ยอมรับ มีชื่อเสียง มีผลต่อโอกาสได้งานทำมากที่สุด (ร้อยละ 20.8)

อย่างไรก็ตามแม้ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของผลการศึกษา (คะแนน เกรดเฉลี่ยสูง) อยู่ในอันดับแรกที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่าช่วยให้มีโอกาสดังกล่าว (ร้อยละ 24.5) แต่คะแนนเฉลี่ยมีความแตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิต ร้อยละ 12.5 บัณฑิต/ศิษย์เก่า ร้อยละ 42.5 และนักศึกษาปี 4 ร้อยละ 18.7 ในขณะที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ประสบการณ์ด้านกิจกรรมที่ทำ

ระหว่างเรียน ผลงานประกวดที่ได้รับรางวัล และผ่านการฝึกงานในองค์กร สถาบันที่เป็นที่ยอมรับ มีชื่อเสียง มีผลต่อการได้งานทำในระดับน้อย (<22.5%)

3) ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ต่อการได้งานทำ

ผลการสำรวจจากกลุ่มบัณฑิต/ศิษย์เก่า 41 คน เป็นผู้มีงานทำแล้วร้อยละ 95.1 (39 คน) ผู้ที่ทั้งศึกษาต่อ

และทำงานร้อยละ 2.4 (1 คน) และผู้ที่ยังไม่ทำงานร้อยละ 2.4 (1 คน) สำหรับกลุ่มผู้มีงานทำแล้ว ร้อยละ 75 (30 คน) ได้งานทำในระยะเวลา 1-3 เดือน ร้อยละ 12.5 (5 คน) ได้งานทำในระยะเวลา 4-6 เดือน ร้อยละ 12.5 (5 คน) ได้งานทำในระยะเวลา มากกว่า 6 เดือน และเป็นการสมัครครั้งแรกได้งานทำเลยถึงร้อยละ 52.5 (21 คน) ของทั้งหมด โดยมีพฤติกรรมในการหางานดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3: พฤติกรรมการทำงานของบัณฑิต/ศิษย์เก่า

การใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมเอกสารและผลงานก่อนการสมัครงาน	ร้อยละของบัณฑิต/ศิษย์เก่า
1. ไม่ได้เตรียมตัวในการหางานทำก่อนการสมัครงาน	17.55% (7 คน)
2. เตรียมตัวในการหางานทำก่อนการสมัครงานประมาณ 1-3 เดือนล่วงหน้า	75% (30 คน)
3. เตรียมตัวในการหางานทำก่อนการสมัครงานประมาณ 4-6 เดือนล่วงหน้า	7.5% (3 คน)
พฤติกรรมการทำงานของบัณฑิต/ศิษย์เก่า (ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
4. การหางานโดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งทั่วไป เช่น เว็บไซต์ประกาศสมัครงาน หนังสือพิมพ์ (Formal Source)	60% (24 คน)
5. การหางานโดยอาศัยข้อมูลการแนะนำระหว่างบุคคล เช่น ครอบครัว ญาติเพื่อน ศิษย์เก่า อาจารย์ (Informal Source)	67.5% (27 คน)
6. การหางานโดยเจาะจงข้อมูลเชิงลึกของบริษัทที่สนใจ และเตรียมความพร้อมในการสมัคร มีการศึกษาความต้องการของบริษัทว่าตรงกับความสามารถหรือความสนใจของตนหรือไม่ (Preparatory search intensity)	35% (14 คน)
7. การหางานโดยส่งใบสมัครไว้อีก่อน เน้นปริมาณในการส่ง และการได้เข้าสัมภาษณ์ (Active search intensity)	17.5% (7 คน)
8. การหางานโดยมีความพยายามอย่างมากในการสมัคร ถึงแม้จะหลายครั้ง หรือต้องรอนาน แต่ไม่ยอมถอดใจ (Effort to find work)	5% (2 คน)

จากตารางที่ 3 พบว่า บัณฑิตของหลักสูตรฯ ร้อยละ 75 มีการใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมเอกสารและผลงานก่อนการสมัครงาน ประมาณ 1 ถึง 3 เดือนล่วงหน้า และพฤติกรรมการทำงานของบัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.5) ใช้วิธีการหางานโดยอาศัยข้อมูลการแนะนำระหว่างบุคคล เช่น ครอบครัว ญาติเพื่อน ศิษย์เก่า อาจารย์ รองลงมาคือใช้วิธีสืบค้นข้อมูลจากแหล่งทั่วไป (ร้อยละ 60) ส่วนพฤติกรรมการทำงานที่พบน้อยในบัณฑิตของหลักสูตรคือ การหางานโดยมีความพยายามอย่างมากในการสมัคร ถึงแม้จะหลายครั้ง หรือต้องรอนาน ไม่ยอมถอดใจ ซึ่งมีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อความรู้ และทักษะที่ต้องการ ผลการศึกษา และพฤติกรรมการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต/ศิษย์เก่า และนักศึกษาชั้นปี 4 โดยใช้แบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ที่ผ่านการประเมินความตรง พัฒนาจนเป็นเครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมใช้ในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะที่สำคัญที่สุดต่อการดำเนินงานของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาศาสตร์ คือ ทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะ การออกแบบผลิตภัณฑ์ เนื่องจากเป็นการผสมผสานความรู้และทักษะด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานซึ่งเป็นทักษะเฉพาะสาขาอาชีพ ตรงกับสาขาที่เรียน โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม มากกว่าร้อยละ 75 เห็นว่าทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะมีความสำคัญกว่าความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ การแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งมีนักศึกษาปี 4 ร้อยละ 20 เท่านั้นที่เห็นว่ามีความสำคัญในการทำงานทำ ต่างจากกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต (ร้อยละ 58.3) และบัณฑิต (ร้อยละ 50) เป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ทำงานเกี่ยวกับสื่อการศึกษาทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาธารณสุขถึงร้อยละ 87.5 และบัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ทำงานเกี่ยวกับสื่อการศึกษาทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาธารณสุข ถึงร้อยละ 40 จึงมีประสบการณ์ตรงในการใช้ความรู้ด้านนี้ในการประกอบอาชีพ ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับรายงานของ Cavanagh et al.,(2015) และ Rahmat et al.,(2012) ที่พบว่า ทักษะเฉพาะสาขาอาชีพเป็นทักษะสำคัญมากในการทำงาน แต่สำหรับความเห็นที่เกี่ยวกับทักษะความสามารถเชิงสมรรถนะจะพบความเห็นที่แตกต่างกันเช่นในรายงานของ Singh et al.,(2014) Magdalene et al.,(2015) และ Fajaryati et al., (2020) และในการศึกษานี้เช่นกันที่พบว่า ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม ไม่สอดคล้องกันเช่น ทักษะภาษาต่างประเทศกลับเป็นทักษะที่นักศึกษาศึกษาปี 4 กว่าครึ่ง ให้ความสำคัญในการดำเนินงาน แต่ผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตคิดว่า ภาษาอังกฤษ ไม่มีผลมากนัก ในทางกลับกันผู้ใช้บัณฑิตร้อยละ 70.8 ให้ความสำคัญกับทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่นักศึกษาปี 4 เพียงร้อยละ 41.6 ที่เห็นว่าทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญในการดำเนินงาน ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความต้องการทักษะด้านสารสนเทศในตำแหน่งงานของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาศาสตร์มากยิ่งขึ้น ทักษะการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และการมีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ เป็นกลุ่มทักษะที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม ประมาณร้อยละ 40 ถึง 66.6 มีความเห็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกันว่ามีความสำคัญต่อการทำงาน

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับผลการศึกษา (คะแนน เกรดเฉลี่ย) จากการศึกษาในสาขาฯ ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณารับเข้าทำงานหรือการดำเนินงานของบัณฑิต ซึ่งผลการศึกษาหรือผลการเรียนเป็นสิ่งสะท้อนถึงความสามารถในการเรียนรู้ ทักษะคิด และทักษะของผู้เรียน แต่จากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม พบว่ามีผู้ใช้บัณฑิตเพียงร้อยละ 12.5 และนักศึกษาปี 4 ร้อยละ 18.7 เห็นว่าการได้คะแนนหรือเกรดเฉลี่ยสูงมีโอกาสดำเนินงานทำ ในขณะที่บัณฑิตร้อยละ 42.5 คิดเช่นนั้น ซึ่งหากพิจารณารายงานของ Tentama และ Abdilah (2019) จะพบว่านักศึกษาที่ได้ผลการเรียนระดับที่ดี สามารถมีโอกาสได้งานทำที่สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับผลการศึกษาระดับต่ำกว่า แต่ไม่ได้หมายความว่า ผู้ใช้บัณฑิตจะพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยหรือเกรดเฉลี่ยเสมอไป หากแต่พิจารณาจากความสามารถเชิงวิชาการที่เป็น ความรู้และทักษะที่ติดตัวมาเป็นประเด็นเชิงคุณภาพมากกว่าตัวเลขคะแนนเฉลี่ย นอกจากนี้นักศึกษา ที่มีผลการเรียนดีจะมีการเตรียมตัวหางานให้ตรงกับความถนัดของตนเองได้ดีและเป็นผลทำให้มีโอกาสในการดำเนินงานทำที่สูงกว่าอีกด้วย (Pinto และ Ramalheira, 2017) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ใช้บัณฑิตพิจารณามากกว่าคะแนนเฉลี่ย นอกจากนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม เพียงร้อยละ 20 เห็นว่าการมีประสบการณ์ด้านกิจกรรมที่ทำระหว่างเรียน หรือ การเคยผ่านการฝึกงานในองค์กร สถาบันที่เป็นที่ยอมรับ มีชื่อเสียง มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน และผลงานประกวดที่ได้รับรางวัลแทบจะไม่มีผลต่อการดำเนินงานทำเลย ซึ่งเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ย กิจกรรม ประสบการณ์ และรางวัล ไม่ได้เป็นประเด็นหลักที่มีผลต่อการพิจารณาในการดำเนินงานทำมากนัก แต่คุณสมบัติและความสามารถที่นักศึกษามีติดตัว จะเป็นปัจจัยที่สำคัญกว่า

3) จากผลการวิจัยที่พบว่าพฤติกรรมการหางานของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาศาสตร์ต่อการดำเนินงานทำ เป็นประเด็นหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินงานทำเร็วหรือช้า อันเนื่องมาจากความหลากหลายเชิงพฤติกรรมและกระบวนการที่ใช้ในการหางาน (Saks, 2006) ในการศึกษาครั้งนี้ ร้อยละ 75 ของบัณฑิตที่ได้ทำงานแล้ว ได้งานทำในระยะเวลา 1 ถึง 3 เดือน ร้อยละ 12.5 ได้งานทำในระยะเวลา 4 ถึง 6 เดือน และร้อยละ 82.5 ของบัณฑิตที่ได้

ทำงานแล้วเป็นกลุ่มที่เตรียมตัวในการหางานทำก่อนการสมัครงาน จัดเป็นพฤติกรรมของกลุ่มที่หาข้อมูลและวางแผนในการหางาน (preparatory job search behavior) Saks et al., (1999) รายงานว่ากลุ่มพฤติกรรมนี้จะได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา 4 เดือน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษานี้ในบางส่วน ทั้งนี้หากพิจารณาประเด็นพฤติกรรมหางานอื่นประกอบจะพบว่า ร้อยละ 67.5 หางานโดยอาศัยข้อมูลการแนะนำระหว่างบุคคล เช่น ครอบครัว ญาติ เพื่อน ศิษย์เก่า อาจารย์ (informal source) และร้อยละ 65 ของบัณฑิตได้งานทำจากข้อมูลการแนะนำระหว่างบุคคล ประกอบกับบัณฑิตร้อยละ 52.5 รายงานว่าสมัครงานแห่งเดียวและได้รับการตอบรับเลยทันที รวมถึงร้อยละ 67.5 เคยฝึกงานในสาขา หรือด้านที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำในปัจจุบัน จึงเป็นเหตุผลประกอบได้ว่าการแนะนำระหว่างบุคคล และประวัติฝึกงานน่าจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ได้งานในการสมัครงานครั้งแรกและในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะที่สำคัญต่อการได้งานทำคือ ทักษะเชิงปฏิบัติด้านศิลปะ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถได้งานทำตามเป้าหมายที่กำหนด หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์ควรสร้างจุดเด่นด้านทักษะทางศิลปะซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดของบัณฑิตเพื่อให้มีโอกาสทำงานในทุกแวดวงที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและการผลิตสื่อ รวมถึงความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีความสำคัญ ในแวดวงผู้ที่ทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุข ส่วนทักษะที่ควรพิจารณาเสริมให้นักศึกษาคือ ทักษะด้านสารสนเทศ เพราะผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงานยุคปัจจุบันที่ต้องใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนประกอบในการทำงาน รวมทั้งฝึกฝนการทำงานเป็นทีม
2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับผลการศึกษาไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณารับเข้าทำงาน หรือการได้งานทำของบัณฑิต ดังนั้นหลักสูตรจึงควรสร้างให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในการทำงาน ส่งเสริมให้บัณฑิต

แสดงทักษะผ่านแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถสำหรับการสมัครงาน แทนที่จะมุ่งให้ความสำคัญกับการนำเสนอคะแนนเฉลี่ย หรือรางวัลที่ได้รับเป็นหลัก และนักศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเลือกสถานที่ฝึกงานที่สอดคล้องกับลักษณะงานที่ต้องการทำในอนาคต เพราะประสบการณ์จะช่วยให้มีโอกาสในการได้งานมากขึ้น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือพฤติกรรมในการหางานเป็นประเด็นหนึ่งที่มีผลต่อการได้งานทำเร็วหรือช้า อันเนื่องมาจากความหลากหลายเชิงพฤติกรรม ดังนั้นว่าที่บัณฑิตหรือผู้ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมโดยวางแผนจัดทำเอกสารและแฟ้มสะสมผลงานล่วงหน้า รวมถึงศึกษาแหล่งข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับงานที่จะสนับสนุนให้ได้งานทำในเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยสำคัญของการได้งานทำจากความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ได้แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อหลักสูตรและนักศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาประเด็นปัญหาเชิงลึกของการไม่ได้งานทำหรือภาวะหางานยาก เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสำหรับบัณฑิตกลุ่มที่พบปัญหาในการได้งานทำ
2. ควรมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลสถานประกอบการที่บัณฑิตเข้าทำงาน และประเมินความพึงพอใจความต้องการด้านต่าง ๆ ในเชิงลึก เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาของหลักสูตรต่อไป

References

- Pausawasdi N. and S. Suwuttho. (2012). Desirable Characteristics and Skills for Medical Practitioners. (Preferred Characteristics and Skills for Medical Education Technologist). Institute of Medical Education Technology Faculty of Medicine Siriraj Hospital Mahidol University *Journal of Medicine*, Vol.21 January – December.

- Kachintorn, U. (2018). *Concepts and Policies on higher Education of Clinical Prof. Dr. Udom Kachintorn, Deputy Minister of Education*. At the meeting to deliver policies to executives and civil servants of the Office of the Higher Education Commission (OHEC) on January 4, 2018 at the Office of the Higher Education Commission.
- Ang, M. C. H. (2015). Graduate Employability Awareness: A Gendered Perspective. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 211*, 192-198.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.083>
- Cavanagh, J., Burston, M., Southcombe, A., & Bartram, T. (2015). Contributing to a graduate-centred understanding of work readiness: An exploratory study of Australian undergraduate students' perceptions of their employability. *The International Journal of Management Education, 13*(3), 278-288.
<https://doi.org/10.1016/j.ijme.2015.07.002>
- Fajaryati, N., & Akhyar, M. (2020). The Employability Skills Needed To Face the Demands of Work in the Future: Systematic Literature Reviews. *Open Engineering, 10*(1), 595-603.
<https://doi.org/10.1515/eng-2020-0072>
- Jackson, D. (2014). Self-assessment of employability skill outcomes among undergraduates and alignment with academic ratings. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 39*(1), 53-72.
<https://doi.org/10.1080/02602938.2013.792107>
- McKinney, A. P., Carlson, K. D., Mecham III, R. L., D'Angelo, N. C., & Connerley, M. L. (2003). Recruiters' use of GPA in initial screening decisions- Higher GPAs don't always make the cut. *Personal Psychology, 56*, 823-845.
- Omar, M. K., Bakar, A.R. and Mat Rashid, A. (2012). Employability skill acquisition among Malaysian community college students. *Journal of Social Sciences 8*(3), 472-478.
- Pan, Y.-J., & Lee, L.-S. (2011). Academic Performance and Perceived Employability of Graduate Students in Business and Management – An Analysis of Nationwide Graduate Destination Survey. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 25*, 91-103.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.531>
- Pinto, L. H., & Ramalheira, D. C. (2017). Perceived employability of business graduates: The effect of academic performance and extracurricular activities. *Journal of Vocational Behavior, 99*, 165-178.
<https://doi.org/10.1016/j.jvb.2017.01.005>
- Rahmat, M., Ahmad, K., Idris, S., & Zainal, N. F. A. (2012). Relationship between Employability and Graduates' Skill. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 59*, 591-597.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.318>
- Saks, A. M. (2006). Multiple predictors and criteria of job search success. *Journal of Vocational Behavior, 68*(3), 400-415.
<https://doi.org/10.1016/j.jvb.2005.10.001>

- Saks, A. M., & Ashforth, B. E. (1999). Effects of Individual Differences and Job Search Behaviors on the Employment Status of Recent University Graduates. *Journal of Vocational Behavior, 54*(2), 335-349. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1998.1665>
- Singh, P., Thambusamy, R. X., & Ramly, M. A. (2014). Fit or Unfit? Perspectives of Employers and University Instructors of Graduates' Generic Skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 123*, 315-324. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1429>
- Singh, P., Thambusamy, R., Ramly, A., Abdullah, I. H., & Mahmud, Z. (2013). Perception Differential between Employers and Instructors on the Importance of Employability Skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 90*, 616-625. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.07.133>
- Suleman, F., Videira, P., & Araújo, E. (2021). Higher Education and Employability Skills: Barriers and Facilitators of Employer Engagement at Local Level. *Education Sciences, 11*(2). <https://doi.org/10.3390/educsci11020051>
- Surridge, I. (2009). Accounting and Finance Degrees: Is the Academic Performance of Placement Students Better? *Accounting Education, 18*(4-5), 471-485. <https://doi.org/10.1080/09639280802008498>
- Tentama, F., & Abdillah, M. H. (2019). Student employability examined from academic achievement and self-concept. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE), 8*(2). <https://doi.org/10.11591/ijere.v8i2.18128>